

แบบฟอร์ม Knowledge Capture

เรื่อง ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ

สรุปโดย นางสาวณิชา จันทลักษณ์ หัวหน้างาน (ระดับ 6) งานส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ส่วนแผนงานและประเมินผล องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน

1. บริบท หรือความเป็นมา

รัฐบาลมีแนวนโยบายในการส่งเสริมให้เกษตรกร หรือผู้ที่มีที่ดินที่ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ได้ปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองที่ดินอันชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งยังสามารถใช้ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าในการใช้เป็นหลักประกัน หรือสามารถใช้ไม้ยืนต้นเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือการขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้ (กระทรวงพาณิชย์ได้ออกกฎกระทรวง เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2561) ทั้งนี้ต้นไม้ 58 ชนิด ที่สามารถใช้ค้ำประกันกับสถาบันการเงิน ปรากฏตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติสวนป่า ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2558 และปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินมูลค่าต้นไม้ที่เป็นมาตรฐาน และได้รับการยอมรับ

งานส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ส่วนแผนงานและประเมินผล ออ.ป.เหนือบน มีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานด้านการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ แก่เกษตรกร หรือผู้สนใจ จึงได้ศึกษาไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ และรวบรวมความรู้จากการศึกษา จัดทำเป็นความรู้เบื้องต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแนะนำแก่ผู้สนใจต่อไป

2. วิธีการ / ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

- 2.1 ความหมาย/ความสำคัญ
- 2.2 การแยกประเภทไม้ (ตามการเจริญเติบโต)
- 2.3 รูปแบบการปลูก
- 2.4 ชนิดพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่น่าสนใจ
 - 2.4.1 จำแนกตามประเภท
 - 2.4.2 จำแนกตามภูมิภาค
- 2.5 รายชื่อต้นไม้เศรษฐกิจ 58 ชนิด

3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

การให้คำแนะนำแก่เกษตรกรหรือผู้สนใจในการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ การเลือกชนิดไม้มีค่าทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรหรือผู้สนใจ แนะนำรูปแบบการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ รวมถึงชนิดพันธุ์ไม้ที่น่าสนใจ และเหมาะสมในแต่ละภูมิภาค

4. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ . . .

4. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

4.1 ความหมาย/ความสำคัญ

ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ หมายถึง ไม้ยืนต้นทุกชนิด รวมถึงไผ่ ทั้งที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือจากการปลูก และอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ ที่มีการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ และผลิตผลอื่นที่ไม่ใช่เนื้อไม้ ซึ่งสามารถนำมาสร้างมูลค่า หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ รวมถึงการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.2 การแยกประเภทไม้ (ตามการเจริญเติบโต)

การแยกประเภทไม้เศรษฐกิจ ตามอัตราการเจริญเติบโต โดยวัดจากเส้นรอบวง หรือเส้นผ่านศูนย์กลาง และรอบตัดฟัน (ขนาดที่เริ่มใช้ประโยชน์ได้) สามารถแยกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

ไม้โตเร็ว เป็นไม้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตของเส้นรอบวงมากกว่า 5 เซนติเมตรต่อปี หรือมีเส้นผ่านศูนย์กลาง โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1.5 – 2 เซนติเมตรต่อปี มีรอบตัดฟันไม้ อยู่ที่ 5 – 15 ปี โดยทั่วไปไม้ประเภทนี้เนื้อไม้เหมาะกับการใช้สร้างบ้านเรือน หรืองานก่อสร้าง เครื่องเรือนในท้องถิ่น สำหรับในอุตสาหกรรมมักนำไปผลิตเยื่อไม้ ชี้นไม้สับ โดยราคาขึ้นอยู่กับอายุของไม้

ไม้โตปานกลาง เป็นไม้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตของเส้นรอบวง 2.5 – 4 เซนติเมตร ต่อปี หรือมีเส้นผ่านศูนย์กลาง โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 0.8 – 1.5 เซนติเมตรต่อปี มีรอบตัดฟันไม้ อยู่ที่ 15 – 2 ปี การใช้งานส่วนมากนิยมนำไปทำเฟอร์นิเจอร์ หรืออุตสาหกรรมการแปรรูปไม้ ราคาขึ้นอยู่กับอายุของไม้

ไม้โตช้า เป็นไม้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตของเส้นรอบวงน้อยกว่า 1 เซนติเมตรต่อปี หรือมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.3 – 0.8 เซนติเมตรต่อปี มีรอบตัดฟันไม้ อยู่ที่ 20 – 30 ปี เนื่องจากมีระยะเวลาในการเจริญเติบโตช้า มักไม่เป็นที่นิยมในการปลูก แต่เนื้อไม้มีลักษณะแข็งแรง ทนทาน และสวยงาม จึงมีราคาสูง เหมาะสำหรับงานเฟอร์นิเจอร์ชั้นสูง เป็นที่ต้องการมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ราคา ขึ้นอยู่กับอายุของไม้

ตารางแสดงประเภทไม้เศรษฐกิจ

ประเภทไม้เศรษฐกิจ	อัตราการเจริญเติบโต		รอบตัดฟัน (ปี)
	เส้นรอบวง (ซม./ปี)	เส้นผ่านศูนย์กลาง (ซม./ปี)	
ไม้โตเร็ว	มากกว่า 5 ซม.	มากกว่า 1.5 ซม.	5 -15 ปี
ไม้โตปานกลาง	2.5 – 4 ซม.	0.8 -1.5 ซม.	15 -20 ปี
ไม้โตช้า	น้อยกว่า 1 ซม.	0.3 - 0.8 ซม.	20 -30 ปี

4.3 รูปแบบการปลูก . . .

4.3 รูปแบบการปลูก

การปลูกแบบชนิดเดียว เป็นรูปแบบการปลูกไม้ชนิดเดียวกันหมดทั้งแปลงปลูก

ข้อดี

- สะดวกในการจัดการพื้นที่ ตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ การบำรุงดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว

ผลผลิต

- มีค่าใช้จ่ายในการจัดการน้อยกว่าการปลูกแบบผสมผสาน

ข้อเสีย

- ไม่มีรายได้ในช่วงที่รอการเก็บเกี่ยวผลผลิต
- หากเกิดการระบาดของโรคแมลงจะเกิดทั้งพื้นที่

การปลูกแบบผสมผสาน เป็นรูปแบบการปลูกไม้หลายๆ ชนิด ผสมผสานกัน เช่น ไม้รอบตัดพินระยะสั้น ร่วมกับไม้รอบตัดพินระยะปานกลาง และ/หรือไม้รอบตัดพินระยะยาว

ข้อดี

- ได้รับผลตอบแทนหลายช่วงเวลา
- ลดความเสี่ยงจากโรคและแมลง
- มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง แต่ทั้งนี้ควรศึกษาถึงวิธีการเลือกชนิดพรรณไม้ที่ปลูก

ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณแสง อีกทั้งเกษตรกรควรมีการจัดการที่เหมาะสม

การปลูกแบบวนเกษตร เป็นรูปแบบการปลูกไม้หลายๆ ชนิดผสมผสานกับพืชเกษตร หรือพืชสมุนไพร

ข้อดี

- ได้รับผลตอบแทนในทุกช่วงเวลา ทั้งในระยะสั้นจากพืชเกษตรและพืชสมุนไพร และระยะปานกลาง-ระยะยาว จากผลตอบแทนไม้เศรษฐกิจ แต่ต้องมีการบริหารจัดการอย่างดี เพื่อให้มีผลผลิตสม่ำเสมอ

4.4 ชนิดพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่น่าสนใจ . . .

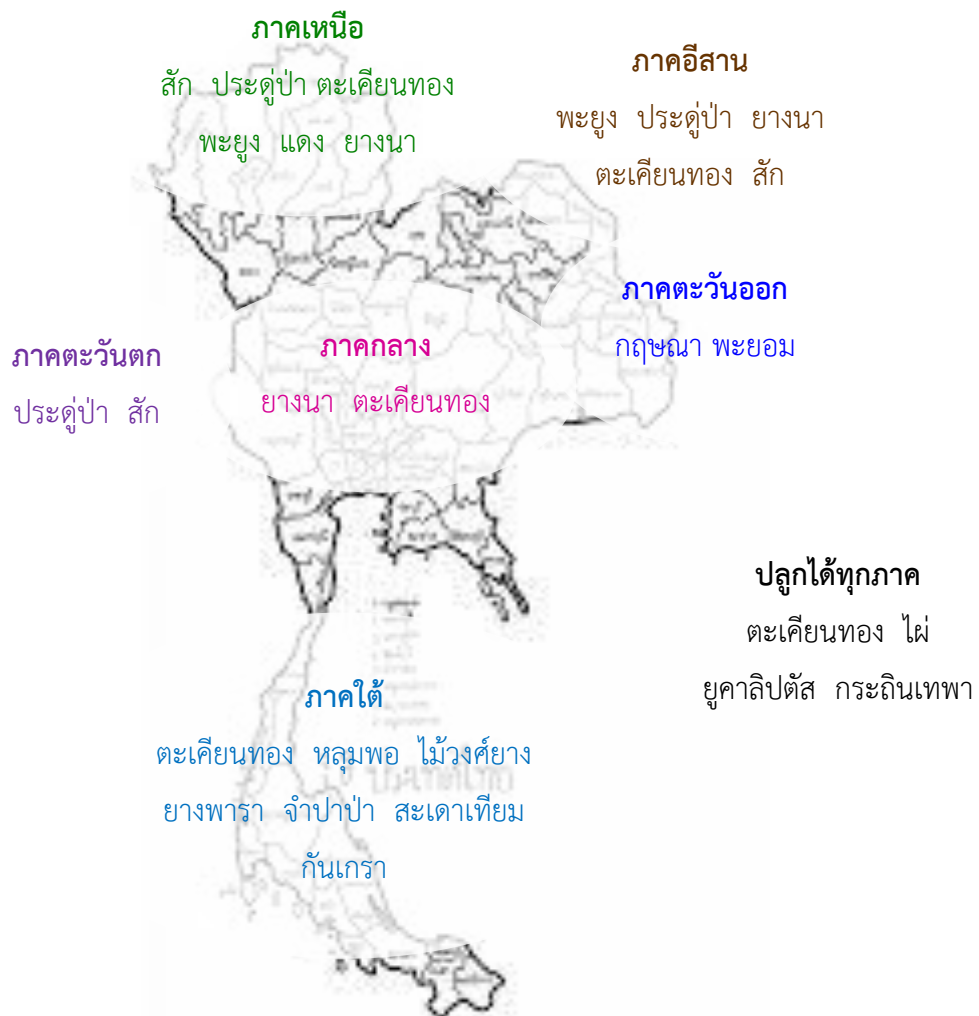
4.4 ชนิดพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่น่าสนใจ

4.4.1 จำแนกตามประเภท

ตารางแสดงตัวอย่างชนิดพันธุ์ไม้เศรษฐกิจแต่ละประเภท

ไม้โตเร็ว	ไม้โตปานกลาง	ไม้โตช้า
สะเดาเทียม ตะกู เลียน กระถิน ณรงค์ กระถินเทพา ยูคาลิปตัส สะเดา ชี้เหล็ก ถ่อน โก่งกาง สนทะเล สนประดิพัทธ์ ไม้	สัก ประดู่ ยางนา แดง สะตอ	ตะเคียนทอง พะยูง ชิงชัน มะค่าโมง เต็ง รัง

4.4.2 จำแนกตามภูมิภาค

4.5 รายชื่อต้นไม้เศรษฐกิจ 58 ชนิด

4.5 รายชื่อต้นไม้เศรษฐกิจ 58 ชนิด

ลำดับที่	ชื่อสามัญ/ชื่อพื้นเมือง - ชื่อพฤกษศาสตร์
1	สัก <i>Tectona grandis</i> L.f.
2	พะยุง <i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre
3	ชิงชัน <i>Dalbergia oliveri</i> Gamble ex Prain
4	กระซิก <i>Dalbergia parviflora</i> Roxb.
5	กระพี้เขาควาย <i>Dalbergia cultrata</i> Graham ex Benth.
6	สาธร <i>Millettia leucantha</i> Kurz var. <i>buteoides</i> (Gagnep.) P. K. Loc
7	แดง <i>Xylia xylocarpa</i> (Roxb.) W. Theob var. <i>kerrii</i> (Craib & Hutch.) I.C. Nielsen
8	ประดู่ป่า <i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz
9	ประดู่บ้าน <i>Pterocarpus indicus</i> Willd.
10	มะค่าโมง <i>Azelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib
11	มะค่าแต้ <i>Sindora siamensis</i> Teijsm. ex Miq. var. <i>siamensis</i>
12	เคี่ยม <i>Cotylelobium lanceolatum</i> Craib
13	เคี่ยมคenang <i>Shorea henryana</i> Pierre
14	เต็ง <i>Shorea obtusa</i> Wall. ex Blume
15	รัง <i>Shorea siamensis</i> Miq.
16	พะยอม <i>Shorea roxburghii</i> G. Don
17	ตะเคียนทอง <i>Hopea odorata</i> Roxb.
18	ตะเคียนหิน <i>Hopea ferrea</i> Laness.
19	ตะเคียนชันตาแมว <i>Neobalanocarpus heimii</i> (King) P.S. Ashton
20	ไม้สกุลยาง <i>Dipterocarpus</i> spp.
21	สะเดา <i>Azadirachta indica</i> A. Juss.
22	สะเดาเทียม <i>Azadirachta excelsa</i> (Jack) Jacobs
23	ตะกู <i>Neolamarckia cadamba</i> (Roxb.) Bosser
24	ยมหิน <i>Chukrasia tabularis</i> A. Juss.
25	ยมหอม <i>Toona ciliata</i> M. Roem.

รายชื่อต้นไม้เศรษฐกิจ 58 ชนิด (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสามัญ/ชื่อพื้นเมือง - ชื่อพฤกษศาสตร์
26	นางพญาเสือโคร่ง <i>Prunus cerasoides</i> D. Don
27	นนทรี <i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Backer ex K. Heyne
28	สัตบรรณ <i>Alstonia scholaris</i> (L.) R. Br.
29	ดินเป็ดทะเล <i>Cerbera odollam</i> Gaertn.
30	พฤษภ <i>Albizia lebbek</i> (L.) Benth.
31	ปีบ <i>Millingtonia hortensis</i> L. f.
32	ตะแบกนา <i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack
33	เสลา <i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.
34	อินทนิลน้ำ <i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.
35	ตะแบกเลือด <i>Terminalia mucronata</i> Craib & Hutch.
36	นากบุด <i>Mesua nervosa</i> Planch.&Triana
37	ไม้สกุลจำปี - จำปา <i>Magnolia</i> spp.
38	แคนา <i>Dolichandrone serrulata</i> (Wall. ex DC.) Seem.
39	กัลปพฤกษ์ <i>Cassia bakeriana</i> Craib
40	ราชพฤกษ์ <i>Cassia fistula</i> L.
41	สุพรรณิการ์ <i>Cochlospermum regium</i> (Schrunk) Pilg.
42	เหลืองปรีดียาธร <i>Roseodendron donnell-smithii</i> (Rose) Miranda
43	มะหาด <i>Artocarpus lacucha</i> Roxb. ex Buch.-Ham.
44	มะขามป้อม <i>Phyllanthus emblica</i> L.
45	หว่า <i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels
46	จามจุรี <i>Albizia saman</i> (Jacq.) Merr.
47	พลับพล <i>Microcos tomentosa</i> Sm.
48	กันเกรา <i>Fagraea fragrans</i> Roxb.
49	กะทังใบใหญ่ <i>Litsea grandis</i> (Nees) Hook. f.
50	หลุมพอ <i>Intsia palembanica</i> Miq

รายชื่อต้นไม้เศรษฐกิจ 58 ชนิด (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสามัญ/ชื่อพื้นเมือง – ชื่อพฤกษศาสตร์
51	กฤษณา <i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte
52	ไม้หอม <i>Aquilaria malaccensis</i> Lam.
53	เทพทาร์ <i>Cinnamomum parthenoxylon</i> (Jack) Meisn.
54	ฝาง <i>Caesalpinia sappan</i> L.
55	ไผ่ทุกชนิด
56	ไม้สกุลมะม่วง <i>Mangifera</i> spp.
57	ไม้สกุลทุเรียน <i>Durio</i> spp.
58	มะขาม <i>Tamarindus indica</i> L.

5. บทสรุป

การเข้าใจในความหมายหรือความสำคัญของไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ สามารถแยกประเภทไม้ตามการเจริญเติบโต รู้จักรูปแบบการปลูก และชนิดพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่น่าสนใจ รวมถึงรายชื่อต้นไม้เศรษฐกิจทั้ง 58 ชนิด ที่สามารถใช้เป็นหลักค้าประกันกับสถาบันการเงิน ข้อมูลความรู้ดังกล่าวสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำด้านไม้มีค่าทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกรหรือผู้สนใจได้